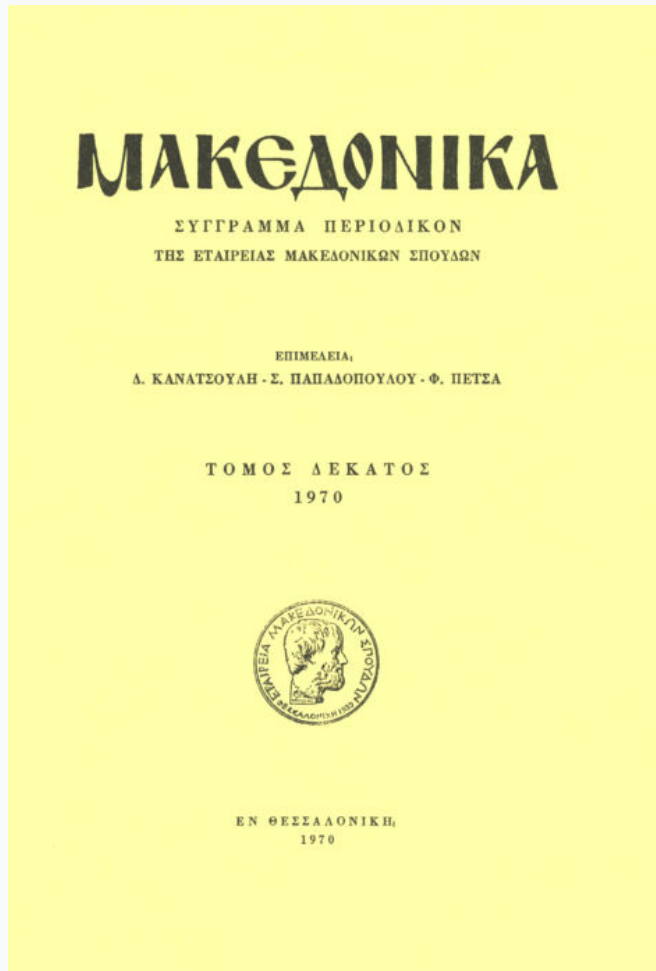

Μακεδονικά

Τόμ. 10, Αρ. 1 (1970)

Charalambos Papastathis, The Statute of the Athonic Russian cells' brotherhood according to the constitutional laws of Mount Athos, Sofia (ανάτυπο από τα Actes du Premier Congrès International des Études Balkaniques et Sud-Est Européennes, τόμ. IV, Histoire)

Κωνσταντίνος Κ. Παπουλίδης

doi: [10.12681/makedonika.813](https://doi.org/10.12681/makedonika.813)

Copyright © 2014, Κωνσταντίνος Κ. Παπουλίδης

Άδεια χρήσης [Creative Commons Attribution-NonCommercial-ShareAlike 4.0](https://creativecommons.org/licenses/by-nc-sa/4.0/).

Βιβλιογραφική αναφορά:

Παπουλίδης Κ. Κ. (2015). Charalambos Papastathis, The Statute of the Athonic Russian cells' brotherhood according to the constitutional laws of Mount Athos, Sofia (ανάτυπο από τα Actes du Premier Congrès International des Études Balkaniques et Sud-Est Européennes, τόμ. IV, Histoire). *Μακεδονικά*, 10(1), 326–327.

<https://doi.org/10.12681/makedonika.813>

νωτέρου¹. Ός έναν από τούς συντελεστές τής ένοποίησης αΐτjς θεωρεί τόν Χριστιανισμό. Δέχεται ότι, όπως όι τοπικές διάλεκτοι παραμερίσθηκαν από τήν κοινή γλώσσα τών έλληνορωμαϊκών χρόνων, έτσι και όι ιδιαίτεροι πολιτισμοί τών πόλεων - κρατών, όταν εξαλειφθηκε ό γνωστός παρτικουλαρισμός, ήταν φυσικό νά ίσοπεδωθούν ή και νά εξαφανισθούν άκόμη· με τς διαμορφώσεις αυτές δημιουργήθηκε ό κοινός λαϊκός πολιτισμός τής έλληνορωμαϊκής έποχjς από τόν όποιο προέρχεται με συνεχή και άδιάκοπη εξέλιξη ό νεοελληνικός λαϊκός πολιτισμός.

Τό κεφάλαιο για τήν έλληνική γλώσσα έχει έντονη ίστορική δομή. Ός πυρήνα τής νεοελληνικής γλώσσας θεωρεί τήν άττική κοινή και παρακολουθεί τήν εξέλιξη τής από τόν 5ο π.Χ. αιώνα και μετά. Κυρίως εξετάζει τή γένεση και τήν πορεία τής διγλωσσίας, τή σημασία και τς συνέπειες που είχε για τόν Έλληνισμό. Για τόν Κ. ή λύση βρίσκεται στή σύμπτωση του γραπτού και του προφορικού λόγου: 'Η γραπτή γλώσσα του έθνους έχει βάση μία ζωντανή διάλεκτό του, ή όποία άφου υπερίσχυσε για λόγους ίστορικούς, κοινωνικούς, γραμματολογικούς, παραμέρισε τς ύπόλοιπες διάλεκτους, και πλουτίζεται διαρκώς με διάφορες λέξεις και τύπους—είτε από τήν άρχαιότερη γραπτή γλώσσα είτε από άλλες διαλέκτους ή από ξένες γλώσσες («δάνειες λέξεις») —και όλες αυτές τς λέξεις τς εφαρμόζει στο δικό της φθογγικό σύστημα και στή δική της γραμματική και συντακτικό. Αΐτή είναι ή έθνική γλώσσα.

Φυσικά ή παράλληλη, ως ένα σημείο, εξέταση γλώσσας και πολιτισμού δέν άποσκοπεί νά δώσει άπάντηση στο έρώτημα αν ή διαμόρφωση τής κοινής γλώσσας όδηγησε στή διαμόρφωση του κοινού λαϊκού πολιτισμού, ή τό αντίθετο. (Τό έρώτημα έξάλλου αυτό—που επιδέχεται και βρήκε άκραιο και ένδιάμεσες άπαντήσεις—δέν περιορίζεται μόνο σε έλληνικά χρονικά και τοπικά πλαίσια, αλλά άφορά κάθε πολιτισμό όπουδήποτε τής γης). Τό τελικό συμπέρασμα είναι ότι είναι άπαραίτητη ή ένότητα του όργάνου επικοινωνίας για νά προβάλει ή ένότητα του πολιτισμού. Έτσι ιδωμένα τά θέματα αυτά άποτελούν τήν εφαρμογή τών θεωρητικών προβληματισμών του Κ. για τήν δομή και τήν σημασία τής λαογραφίας.

ΕΛΕΟΝΩΡΑ ΣΚΟΥΤΕΡΗ

Charalambos Papastathis, The Statute of the Athonic Russian Cells' Brotherhood according to the Constitutional Laws of Mount Athos, Sofia (άνάτυπο από τά Actes du Premier Congrès International des Études Balkaniques et Sud-Est Européennes, τόμ. IV, Histoire, σελ. 523-528, έκδ. τής Association International des Études Balkaniques et Sud-Est Européennes) 1969, 8ov.

Πρόκειται περί άνακοίνωσης ή όποία έγινε από τόν συγγρ. στο πρώτο συνέδριο σπουδών ΝΑ Εύρώπης τόν Αύγουστο του 1966 στή Σόφια. Ό συγγρ. βασίστηκε, για τή σύνταξη τής άνακοίνωσης του, στο σωζόμενο τμήμα του άρχείου τής ρωσικής κελιωτι-

1. 'Η θεμελιακή αΐτή θεώρηση των άρχων του νεοελληνικού πολιτισμού δέν είναι καινούρια στήν έπιστημονική σκέψη του Κ. Τόν ίδιο δρόμο άκολούθησε άρχικά στά εισαγωγικά του μαθήματα για τή νεοελληνική λογοτεχνία στο Μετσόβιο. Άργότερα άνέπτυξε τή θεωρία του σε μία όμιλία στον «Παρνασσό» με θέμα τς σχέσεις του μακεδονικού Έλληνισμού με τό νεώτερο. Τέλος τήν εφάρμοσε σε μία πραγματεία του για τόν 'Επαπάρθενο χορό, όπου άπέδειξε τήν προέλευση του όνόματος αυτού τής Μεγάλης Άρκτου από τά έλληνιστικά χρόνια.

κής αδελφότητος τού 'Αγίου Όρους και στην ρωσική και έλληνική βιβλιογραφία. 'Ανεστησε κυριολεκτικά τή λησμονημένη αδελφότητα. ή όποία έδρασε κατά τά τέλη του περασμένου και τις άρχές του σημερινού αιώνα, παίζοντας σπουδαίο ρόλο στα διπλωματικά παρασκήνια τής Βαλκανικής, έπαυε δέ να ύπoσταται «de facto», μετά την ρωσική επανάσταση του 1917 (σ. 528). 'Ο συγγρ. ασχολούμενος με τή σύντομη ανάλυση του καταστατικού τής αδελφότητος συμπεραίνει ότι: 1) 'Η ρωσική κελλιωτική αδελφότης ύπ'ήρξε αδελφότης κελλίων και όχι κελλιωτών. 2) 'Η αδελφότης αυτή μόνο με σωματείο 'Αστικού Δικαίου θά μπορούσε να παραβληθί και όχι με έκκλησιαστική αδελφότητα. 3) Χαρακτηριζόταν από ισχυρό έθνικιστικό αίσθημα (έθνοφυλετισμός). 4) 'Η δομή της ήταν άριστοκρατική. 5) 'Επεδίωκε «συνδικαλιστικούς» σκοπούς, και τέλος 6) 'Η ίδρυση και ή δράση της αποτελούσαν βαριά παραβίαση τών άγιορειτικών θεσμών εκ μέρους τών Ρώσων.

ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ Κ. ΠΑΠΟΥΛΑΙΔΗΣ

'Αριστοτ. Χρ. Κωστοπούλου, 'Η συμβολή τής Δυτικής Μακεδονίας εις τούς άπελευθερωτικούς άγώνας του 'Εθνους (άπό τής ύποταγής εις τούς Τούρκους μέχρι και του 1878), Θεσσαλονίκη 1970 (Σύνδεσμος Γραμμάτων και Τεχνών νομού Κοζάνης), 8ον, σελ. 176.

Τό βιβλίο χωρίζεται σε τρία μέρη. Στο πρώτο (σ. 15-80) ό συγγρ. όμιλεί για τήν κατάκτηση τής Δυτικής Μακεδονίας από τούς Τούρκους, για τήν εγκατάστασή τους εκεί και για τά αίτια που άνάγκασαν τούς 'Ελληνες να μετακινηθοϋν προς τά όρεινά και να δημιουργήσουν νέους οικισμούς. Όμιλεί επίσης για τά επαναστατικά κινήματα που εκδηλώθηκαν πριν άπό τό 1821, για τούς κλέφτες και άρματολούς, για τήν όργάνωση τών κοινοτήτων και τήν προσφορά τής 'Εκκλησίας προς τό 'Εθνος. 'Αφιερώνει άρκετες σελίδες στη δραστηριότητα τών Δυτικομακεδόνων αποδήμων και στις σχέσεις τους με τόν Ρήγα Φεραίο, στην οικονομική και πνευματική άνθηση τής Δυτικής Μακεδονίας, και στους Δυτικομακεδόνες Φιλικούς.

Στό δεύτερο μέρος (σ. 81-122) εξιστορεί γεγονότα του κινήματος του 1821 και δέν παραλείπει ν' αναφερθί στους τρεις Δυτικομακεδόνες άγωνιστές Γ. Λασάνη, Γ. 'Ολύμπιο και Γ. Φαρμάκη.

Στό τρίτο μέρος (σ. 123-159) εξετάζει τά επαναστατικά κινήματα του 1854 και 1878 και τις συνθήκες του 'Αγίου Στεφάνου και του Βερολίνου.

Στή συνοπτική εξιστόρησή του ό συγγρ. (τό λέγει ό ίδιος στην εισαγωγή του, σ. 4, «θά Ιστορήσωμεν περιληπτικώς») έθιξε καιρία γεγονότα χρησιμοποιώντας πολύτιμο Ιστορικό υλικό (άποσπάσματα από σχετικές μελέτες και έγγραφα, ένθυμήσεις κ.λ.). 'Εχομε μιá επιφύλαξη ως προς τόν τρόπο αξιοποίησεως και προσφορής του υλικού αυτού. 'Η αυτούσια παράθεσή του στο κείμενο, σ' όλη σχεδόν τήν έκτασή του, διασπά τήν αφήγηση. Θά έπρεπε κανονικά να πάρη τή θέση ύποσημειώσεων ή άλλως να ύποδεικνύεται με παραπομπές στα οικεία βοηθήματα.

'Η έκτύπωση, επίσης, του βιβλίου θά μπορούσε να γίνη καλύτερη. Χρέος του διορθωτή ήταν να προσέξη τις τεχνικές λεπτομέρειες: Στο χωρισμό τών κεφαλαίων δέν υπάρχουν άριθμοί. Τα τυπογραφικά στοιχεία δέν είναι τά ίδια στους αντίστοιχους τίτλους. Τα μικρότερα κεφάλαια δέν χωρίζονται κι αυτά καλώς.

'Εξω από τις παραπάνω παρατηρήσεις που δέν θίγουν τήν αυθεντικότητα του κειμένου, τό βιβλίο παρουσιάζει πολύ ένδιαφέρον. 'Ο συγγρ. δέν έξφυγε από τήν άρχική του πρόθεση. Δίνει συνοπτική Ιστορία τής τουρκοκρατούμενης Δυτικής Μακεδονίας (μέχρι